

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przeniósł na P. C. odpowiedzialność za zobowiązania płatnika składek (...) sp. z o.o. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę oraz kosztami egzekucyjnymi w łącznej wysokości 319 105,02 zł w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres: od 11.2015 r. do 08.2017 r., od 12.2017 r. do 01.2018 r., od 04.2018 r. do 05.2018 r., 07.2018 r., od 09.2018 r. do 10.2019 r.

należność główna – 200 365,71 zł

odsetki za zwłokę liczone na 31 grudnia 2019 r. – 34 180,00 zł

koszty egzekucyjne – 12 656,10

- ubezpieczenie zdrowotne za okres: od 11.2015 r. do 08.2016 r., od 10.2016 r. do 08.2017 r., od 12.2017 r. do 01.2018 r., od 04.2018 do 05.2018 r., 07.2018 r., od 09.2018 r. do 10.2019 r.

należność główna – 45 762,62 zł

odsetki za zwłokę liczone na 31 grudnia 2019 r. – 7 640,00 zł

koszty egzekucyjne – 2 873,90 zł

- Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres: od 11.2015 r. do 08.2017 r., od 12.2017 r. do 01.2018 r., od 04.2018 r. do 05.2018 r., 07.2018 r., od 09.2018 r. do 10.2019 r.

należność główna – 12 639,49 zł

odsetki za zwłokę liczone na 31 grudnia 2019 r. – 2 272,00 zł

koszty egzekucyjne – 715,20 zł

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w okresie obejmującym powstałe zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek, P. C. pełnił funkcję członka zarządu (...) sp. z o.o. na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z 1 grudnia 2015 r., a w aktach rejestrowych brak jest uchwały potwierdzającej odwołanie P. C. z dniem 30 kwietnia 2018 r. Podejmowane zaś względem spółki czynności, w celu wyegzekwowania należności z tytułu nieopłaconych składek, nie doprowadziły do spłaty zadłużenia.

/decyzja – plik I akt ZUS/

W dniu 18 lutego 2020 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie P. C. od ww. decyzji. W treści odwołania wskazał, że nie zgadza się z treścią zaskarżonej decyzji, gdyż w jego ocenie Zakład Ubezpieczeń Społecznych błędnie określił okresy w których przypisał mu odpowiedzialność za długi składkowe spółki (...). P. C. podkreślił, że był prezesem ww. spółki, to jednak w okresie od 27 marca 2017 r. do 17 lipca 2018 r. z uwagi na stan zdrowia, faktycznie nie sprawował zarządu nad spółką, a tym samym nie jest dla niego zrozumiałym przypisanie mu odpowiedzialności za wskazane okresy.

/odwołanie k.3 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.6 – 6 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. została zawiązana na podstawie umowy z dnia 23 marca 2011 r. , Rep. A Nr 728/2011 (zmieniona w dniu 3 marca 2015 r. Rep. A Nr 319/2015) i została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 18 kwietnia 2011 r. pod numerem KRS (...). Zasadniczym przedmiotem prowadzonej działalności jest produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa.

/odpis z KRS w aktach ZUS , okoliczności bezsporne/

Uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z dnia 1 grudnia 2015 r. P. C. został powołany do pełnienia funkcji członka zarządu spółki. Począwszy od dnia 18 stycznia 2016 r. P. C. pełnił w spółce obowiązki prezesa zarządu. W sprawach księgowych wnioskodawca korzystał z usług profesjonalnego biura księgowego.

/okoliczności bezsporne , zeznania wnioskodawcy min.01:01:01 – 01:11:37 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:06:22 – 00:16:03 rozprawy z dnia 27 stycznia 2021 r. , płyta CD k.33 , pisemne zeznania świadka K. M. k.129 – 130 , pisemne zeznania świadka P. K. k.173 – 173 odwrót/

W momencie objęcia funkcji członka zarządu spółki przez wnioskodawcę , 195 udziałów spółki posiadała A. M. , a 5 udziałów posiadał P. A..

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 18 stycznia 2016 r. do 31 lipca 2018 r. P. C. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o.

/okoliczność bezsporna/

Począwszy od dnia 13 marca 2017 r. wnioskodawca zaprzestał prowadzenia spraw spółki (był niezdolny do pracy od dnia 13 marca 2017 r. do dnia 26 marca 2017 r. ; w okresie od 27 marca 2017 r. do 10 września 2017 r. przebywał na zasilku chorobowym ; w okresie od 11 września 2017 r. do 4 marca 2018 r. korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego ; od dnia 5 marca 2018 r. do 17 lipca 2018 r. korzystał z urlopu bezpłatnego). W dniu 30 kwietnia 2018 r. , w piśmie skierowanym do Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników ww. spółki , złożył rezygnację ze sprawowanej funkcji członka zarządu oraz prezesa zarządu ww. spółki.

/dokumentacja – plik I akt ZUS , dokumentacja medyczna wnioskodawcy k.60 – 80 , zeznania świadka K. B. min.00:34:17 – 00:43:33 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221 , zeznania wnioskodawcy min.01:01:01 – 01:11:37 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:06:22 – 00:16:03 rozprawy z dnia 27 stycznia 2021 r. , płyta CD k.33/

Począwszy od momentu nabycia w 2015 r. udziałów przez A. M. (obecnie S.) oraz P. A. , prowadzeniem spraw spółki zajmował się P. C. (członkiem zarządu został z dniem 1 grudnia 2015 r.). W okresie tym kondycja finansowa spółki nie była najlepsza , spółka miała małe obroty.

/zeznania świadków: A. S. min.00:03:23 – 00:12:25 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221 w związku z jej pisemnymi zeznaniami k.169 – 170 , P. A. min.00:45:52 – 00:59:51 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221/

Począwszy od 29 sierpnia 2017 r. K. M. posiada 200 udziałów w spółce (100% kapitału zakładowego) i od tego momentu to on faktycznie prowadził sprawy spółki.

/umowy sprzedaży udziałów k.154 – 158 ,zeznania świadków: A. K. min.00:15:27 – 00:33:48 , K. B. min.00:34:17 – 00:43:33 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221/

W dniu 21 października 2019 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę o odwołaniu P. C. ze stanowiska prezesa zarządu ww. spółki.

/protokół k.216 – 217/

W 2020 r. spółka była zadłużona , nie płaciła zobowiązań wobec ZUS ,czy też zobowiązań podatkowych. Z uwagi na złą kondycję , spółka (...) z dniem 5 maja 2020 r. zawiesiła prowadzoną przez siebie działalność.

/okoliczność bezsporna , zeznania świadka A. K. min.00:15:27 – 00:33:48 rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. , płyta CD k.221/

W okresie od listopada 2015 r. do października 2019 r. spółka nie uiściła należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy , Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej wysokości 319 105,02 zł.

/okoliczność bezsporna/

W stosunku do płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie toczyło się postępowanie upadłościowe, jak również nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości spółki oraz wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego.

/okoliczność bezsporna/

Prowadzone przez Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , Naczelnika Urzędu Skarbowego oraz komornika , względem ww. spółki , postępowania egzekucyjne okazały się bezskuteczne.

/okoliczność bezsporna/

P. C. od kilku lat leczy się psychiatrycznie , znajduje się w trudnej sytuacji materialnej.

/okoliczność bezsporna/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie i w aktach ZUS, których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron , a także w oparciu o zeznania wnioskodawcy oraz świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Przede wszystkim podnieść należy, że wnioskodawca P. C. nie zakwestionował wysokości zadłużenia zarówno z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, jak i zaległości na Fundusz Pracy , Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Przedmiotem sporu była kwestia odpowiedzialności wnioskodawcy za zobowiązania Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...).

Zgodnie z treścią art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2022 r. , poz.1009) do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 33, art. 33a, art. 33b, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 61 § 1, art. 62 § 1, 3-5, art. 72 § 1 pkt 1 i 4 i § 2, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77b § 1 i 2, art. 91, art. 93, art. 93a-93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100, art. 101, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, 1a, i 2 pkt 2 i 4, art. 108 § 1 i 4, art. 110 § 1, § 2 pkt 2, § 3, art. 111 § 1-4 i 5 pkt 1, art. 112, art. 113, art. 114, art. 115, art. 116, art. 116a, art. 117, art. 118 § 1 i 2 oraz art. 119 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Zgodnie z treścią art. 107 §1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1540) w przypadkach i w zakresie przewidzianych w niniejszym rozdziale za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie.

Na mocy art. 108 §1 powołanej ustawy ordynacja podatkowa, o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej organ podatkowy orzeka w drodze decyzji. Dla przyjęcia odpowiedzialności członka zarządu spółki za zobowiązania z tytułu nieopłacenia składek konieczne jest bowiem ustalenie, że zobowiązania te powstały w czasie pełnienia przez niego obowiązków członka zarządu, przerodziły się w zaległości spółki, których egzekucja okazała się bezskuteczna, a ponadto nie zachodzi żadna z okoliczności egzoneracyjnych wskazanych w art. 116 § 1 pkt 1 i 2 ustawy Ordynacja podatkowa.

W myśl art. 116 §1 ordynacji podatkowej, za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że:

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2016 r. poz. 1574, 1579, 1948 i 2260) albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne, albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

§ 2. Odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu.

Przepis opisany powyżej stanowi wyjątek od zasady, że spółka kapitałowa odpowiada za swoje zobowiązania jedynie własnym majątkiem, inne zaś podmioty, w szczególności akcjonariusze (udziałowcy) czy też władze spółki takiej odpowiedzialności nie ponoszą. W tym kontekście przepisy szczególne statuujące tego rodzaju wyjątkową odpowiedzialność winny być wykładane w sposób rygorystycznie ścisły, który nie prowadzi do rozszerzenia odpowiedzialności poza ramy przesłanek ustawowych.

Odnosząc się do przedmiotu odpowiedzialności członków zarządu spółki wskazać należy, że zgodnie z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

W myśl wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r. (II UK 303/09 LEX nr 603839) przepis art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - również w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2010 r. przed zmianą dokonaną przez art. 45 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych - stanowi podstawę odpowiedniego stosowania do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne przepisów dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne o odpowiedzialności osób trzecich za zaległości składkowe (podobnie Sąd Najwyższy w

uchwałach z dnia 7 maja 2008 r., II UZP 1/08 (OSNP 2008 nr 23-24, poz. 352) i z dnia 4 czerwca 2008 r., II UZP 3/08 (OSNP 2009 nr 11-12, poz. 148).

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 15 października 2009 r., II UZP 3/09, (niepublikowanej) stwierdził, iż przepis art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) - również w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2010 r. przed zmianą dokonaną przez art. 45 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656) - stanowi podstawę odpowiedniego stosowania do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne przepisów dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne o odpowiedzialności osób trzecich za zaległości składkowe.

Również w wyroku z dnia 21 stycznia 2010 roku (LEX nr 583805) Sąd Najwyższy stwierdził, że członkowie zarządu spółki z o.o. mogą być, na podstawie wykładni językowo-logicznej, celowościowej i systemowej przepisów art. 116 o.p. w związku z art. 32 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obarczeni odpowiedzialnością za niezapłacone składki także w odniesieniu do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i na ubezpieczenie zdrowotne.

Natomiast zgodnie z art. 107 § 1 i 2 pkt 2 i 4 cytowanej ustawy Ordynacja podatkowa odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości z tytułu składek wynikające z prowadzenia działalności i odsetki za zwłokę oraz koszty egzekucyjne.

Odnosząc się zatem do zasad odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zaległości w zakresie uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne, powszechne ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wskazać należy, że zgodnie z art. 116 §1 Ordynacji podatkowej, obejmuje zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członków zarządu.

Stosownie do treści art. 116 §2 Ordynacji Podatkowej, odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu.

Powyższą treść przepisu art. 116 § 2 ordynacji podatkowej uzyskał na podstawie ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 209, poz. 1318), która wprowadziła zmianę art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z art. 10 wskazanej Ustawy, weszła ona w życie od dnia 1 stycznia 2009 roku.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 sierpnia 2010 r. (I UK 87/10, LEX nr 611813) wskazał, że ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 209, poz. 1318) wprowadziła zmianę art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej, która sprowadza się do objęcia odpowiedzialnością członków zarządu zobowiązań "których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu". Nowe określenie tej przesłanki odnosi się do odpowiedzialności podatkowej (także odpowiedzialności członka zarządu za zaległości składkowe) powstałej przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej. Takie znaczenie art. 8 ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. uprawnia interpretacja a contrario, skoro w przepisie tym określono zakres zastosowania przepisów dotychczasowych, nie obejmując tym zakresem art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, iż stosownie do art. 10 ustawy zmieniającej weszła ona w życie z dniem 1 stycznia 2009 r., ale dla rozpatrywanego zagadnienia decydujące znaczenia ma uregulowanie zawarte w art. 8 ustawy zmieniającej, stanowiące o zakresie zastosowania "Do odpowiedzialności podatkowej osób trzecich za zaległości podatkowe powstałe przed dniem wejścia w życie ustawy" - ustawy w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej. A zatem skoro w przepisie art. 8 określono zakres zastosowania przepisów dotychczasowych, nie obejmując tym zakresem art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej, to uprawnia do interpretacji a

contrario, że artykuł ten ma zastosowanie również do zaległości powstałych przed dniem wejścia w życie wskazanej zmiany.

Stosownie do treści art. 202 §1 kodeksu spółek handlowych, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu.

§ 2 w/w przepisu stanowi, że w przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

W myśl § 3, jeżeli umowa spółki przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Zgodnie z § 4, mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu zarządu.

Dla uznania odpowiedzialności członka zarządu Spółki, za zobowiązania składkowe, organ rentowy jest obowiązany wykazać jedynie okoliczność pełnienia obowiązków członka zarządu w czasie powstania zobowiązania składkowego, które przerodziło się w zaległość składkową spółki oraz bezskuteczność egzekucji przeciwko Spółce, bowiem ciężar wykazania którejkolwiek okoliczności uwalniającej od odpowiedzialności, spoczywa na członku zarządu. /por. wyrok NSA w B. z 6.03.2003r. SA (...)/03 POP (...)/

Odpowiedzialność członków zarządu Spółki z o.o. dotyczy wyłącznie zobowiązań podatkowych /składkowych/, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu /por. wyrok (...) SA/R. 886/02 POP (...) i wyrok NSA w W. z 3.03.2004r. (...) SA 315/02 opublikowane - program L./

W odniesieniu do powołania i odwołania członków zarządu decydujące znaczenie ma powzięta uchwała o ich powołaniu/ odwołaniu/ / por. wyrok NSA w K. z 9 września 2002r. I SA Ka 1259/01 POP 2004/1/5 wyrok Sądu Najwyższego z 25.09.2005r. VCK 198/02 Wokanda 2004/6 /.

W myśl w/w § 2 art. 116 odpowiedzialność członków zarządu, określona w § 1, obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu (do 1 stycznia 2009 r.) albo, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu (od 1 stycznia 2009r.)

Dla rozstrzygnięcia sprawy kluczowe jest ustalenie znaczenia pojęcia „w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu”. Według Kodeksu spółek handlowych kadencja to okres pełnienia funkcji członka zarządu w spółce, a mandat to umocowanie członka zarządu do pełnienia jego funkcji. Pojęcia te rzadko się pokrywają. Mandat może być dłuższy niż kadencja (art. 202§ 1 i § 2 KSH) albo krótszy niż kadencja (202§ 4 KSH). Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 lipca 2010r., sygn. akt III CZP 23/10 uznał, że wykonywanie mandatu członka zarządu jest równoznaczne z pełnieniem funkcji, a wygaśnięcie mandatu z utratą tej kompetencji. Mandat oznacza kompetencję do sprawowania funkcji członka organu spółki, a kadencja oznacza okres sprawowania tej funkcji. Nie chodzi tu o faktyczny czas sprawowania funkcji, lecz o okres, na jaki członek organu został powołany (LEX nr 585107).

W wyroku z dnia 2 czerwca 2010 r. (I UK 47/10, LEX nr 653661) Sąd Najwyższy zawarł tezę, że członek zarządu spółki z o.o. odpowiada na zasadzie art. 116 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 31 ustawy systemowej za zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały przed wygaśnięciem jego mandatu, bowiem tylko osoba, której przysługuje mandat może być uznana za członka zarządu oraz, że członek zarządu, nieodwołany z tego organu spółki, po skwitowaniu i wygaśnięciu mandatu nie pełni żadnej funkcji, gdyż utracił upoważnienie do podejmowania czynności, do których w czasie sprawowania mandatu uprawniała go ustawa i statut lub umowa spółki. Stąd wniosek, zdaniem Sądu Najwyższego, że tylko osoba, której przysługuje mandat, może być uważana za członka zarządu, także w świetle przepisów podatkowych. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 9

października 2006 r. (II UK 47/06. OSNP 2007 nr 19-20, poz. 296) i z dnia 6 stycznia 2009 r. (I UK 123/08, OSNP 2010/13-14/171), w których stwierdzono, że o odpowiedzialności na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej nie rozstrzyga faktyczne pełnienie funkcji; posłużenie się w § 2 tego przepisu zwrotem "pełnienie obowiązków" oznacza, że chodzi o rzeczywiste (czynne, faktyczne) ich wykonywanie. Nie jest istotne członkostwo w zarządzie, lecz członkostwo powiązane z mandatem, czyli z upoważnieniem do pełnienia obowiązków i wykonywania praw członka zarządu, a więc z kompetencją do realizowania funkcji członka zarządu, z umocowaniem i uprawnieniem do pełnienia funkcji w zarządzie, "urzędowaniem" i pełnieniem wszelkich funkcji piastuna organu osoby prawnej. Pogląd, że członek zarządu spółki z o.o. odpowiada na zasadzie art. 116 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 31 ustawy systemowej za zaległości składowe z tytułu zobowiązań, które powstały przed wygaśnięciem jego mandatu, bowiem tylko osoba, której przysługuje mandat może być uznana za członka zarządu został potwierdzony przez Sąd Najwyższy także w późniejszym wyroku z dnia 23 marca 2012 r., (II UK 152/11, LEX 1170997). Także orzecznictwo administracyjne prezentuje pogląd, zgodnie z którym, zawarte w art. 116 § 2 o.p. pojęcie "pełnienie obowiązków członka zarządu" nie zawiera w swoim zakresie faktycznego wykonywania obowiązków takiego członka bez posiadania ku temu formalnych uprawnień.

Podobne stanowisko wyraził także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 2 października 2014 r. w sprawie III AUa 1922/13 publikowanym w Portalu Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zdaniem Sądu Okręgowego w Łodzi, w toku przedmiotowego postępowania organ rentowy nie wykazał, aby skarżący pełnił obowiązki członka zarządu w okresie powstania zobowiązań spółki z tytułu składek powstałych począwszy od marca 2017 r. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że wnioskodawca faktycznie zaprzestał sprawować funkcję prezesa z dniem 13 marca 2017 r., kiedy to stał się niezdolny do pracy. Co więcej, do momentu złożenia w dniu 30 kwietnia 2018 r. rezygnacji z funkcji prezesa zarządu spółki, z całą pewnością nie zarządzał spółką. Okoliczność zaś, że P. C. został formalnie odwołany z zajmowanego stanowiska w dniu 21 października 2019 r. pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W tym miejscu podnieść należy, że prawidłowo podjęta uchwała o odwołaniu, czy też powołaniu członka zarządu staje się skuteczna niezależnie od tego, czy zmiana taka zostanie ujawniona w rejestrze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. A zatem dokonanie zmiany wpisu w rejestrze nie powoduje utworzenia nowego stanu prawnego, jest jedynie odzwierciedleniem istniejącego stanu faktycznego, potwierdza on tylko fakt, że dane osoby są zarządcami. Tak też tę kwestię ujmują ugruntowane w tym zakresie orzecznictwo – w odniesieniu do powołania i odwołania członków zarządu decydujące znaczenie ma powzięta uchwała o ich powołaniu lub odwołaniu (wyrok NSA w Katowicach z 9 września 2002r. I SA Ka 1259/01 POP 2004/1/5 wyrok Sądu Najwyższego z 25.09.2005 r. VCK 198/02 Wokanda 2004/6).

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

P. C. nie przedstawił natomiast żadnych dowodów, które podważyłyby zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w zakresie jego odpowiedzialności za zaległości składowe powstałe przed marcem 2017 r. W przedmiotowej sprawie nie budziło wątpliwości, że od 2015 r. kondycja finansowa zarządzanej przez niego spółki nie była najlepsza. Co jednak istotne, P. C. jako członek zarządu nie złożył wniosku o upadłość. Wskazać należy, że za zaległości podatkowe, czy też składowe spółki z ograniczeniem odpowiedzialności odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja przeciwko Spółce okaże się bezskuteczna, chyba, że członek zarządu wykazuje, że we właściwym czasie zgłoszono upadłość lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie upadłości lub postępowania układowego, nastąpiły nie z jego winy, bądź wskaże on mienie z którego egzekucja jest możliwa (por. wyrok NSA w G. z 19 września 2003r. (...) /Gd 56/01 - program L.). Nie ulega wątpliwości, iż zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie jest przesłanką ekskulacyjną na podstawie, której członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności za zobowiązania spółki. W niniejszej sprawie wniosek o ogłoszenie upadłości w ogóle nie został zgłoszony, również przez żaden inny podmiot. W tej sytuacji zwolnienie członka zarządu od odpowiedzialności za zobowiązania spółki zależy od wykazania, że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy. W sprawie niniejszej taka okoliczność również nie została wykazana na żadnym etapie

postępowania. Wnioskodawca, pomimo reprezentowania go przez profesjonalnego pełnomocnika, nie złożył w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykazał, że egzekucja z majątku spółki okazała się bezskuteczna. Świadczy o tym okoliczność, że wszystkie prowadzone względem ww. spółki postępowania egzekucyjne okazały się bezskuteczne. Bezskuteczność egzekucji jest wykazana, gdy egzekucja z majątku spółki w całości lub w części jest bezskuteczna. Przesłankę bezskuteczności egzekucji można wykazać również na podstawie każdego dowodu wykazującego, że Spółka nie ma majątku, który pozawalałaby na zaspokojenie jej wierzyciela, który dochodzi swojej należności od członka zarządu Spółki. W ocenie Sądu Okręgowego nie można zmuszać organu rentowego do działań pozbawionych racjonalności, aby wszczął i prowadził wszelkiego rodzaju postępowanie egzekucyjne przeciwko Spółce, skoro wykazał on takie okoliczności, z których można wnioskować, że egzekucja z majątku spółki byłaby całkowicie bezskuteczna (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2003 VCKN 416/2001 OSNC 2004/7-8/poz.128, orzeczenie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 1937r. IC 1927/36 Zbiór Urzędowy 1938 nr 4 poz.184, Uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999r. III CZP 10/99 -Monitor Prawniczy 1999/11 str 42, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 października 1994r I ACr 470/94 Prawo Gospodarcze 1995 nr 6 strona 28 ; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 18 stycznia 1994r ACr 1024/93 - Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 1994/2 strona 28; A.Szajkowski-Kodeks handlowy tom I s. 298 - komentarz- Wydawnictwo C.H.Beck/PWN Warszawa 1994; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 czerwca 2005r. VI ACa 231/2005).

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości, iż Spółka nie opłacała zobowiązań wobec organu rentowego w okresie objętym skarżoną decyzją. Wysokość zadłużenia Spółki także nie była sporna wobec wyliczeń organu rentowego, opartych na złożonych dokumentach. Bez wątpliwości wystąpiła także przesłanka odpowiedzialności P. C. jako członka zarządu spółki (...) w postaci bezskuteczności egzekucji przeciwko Spółce.

Reasumując, należy stwierdzić, że odwołujący nie zgłosił wniosku o upadłość Spółki, nie wykazał, że niezgłoszenie tego wniosku nastąpiło bez jego winy, nie wskazał również mienia, z którego możliwe byłoby zaspokojenie organu rentowego. W ocenie Sądu, brak jest zatem jakichkolwiek okoliczności, które zwalniałyby od odpowiedzialności P. C. za zobowiązania powstałe przed marcem 2017 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 kpc, zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ustawodawca nie precyzuje, co rozumieć należy przez „szczególnie uzasadniony wypadek”. Przepis art. 102 k.p.c. jest zatem przejawem tzw. prawa sędziowskiego i może być stosowany wówczas, kiedy okoliczności konkretnej sprawy dają po temu podstawy. Jego celem jest zapobieżenie wydaniu orzeczenia o kosztach procesu, które byłoby niesprawiedliwe. Sposób skorzystania z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Ustalenie, czy w danych okolicznościach zachodzą "wypadki szczególnie uzasadnione" ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie sądu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 marca 2017 r., I ACa 2389/15, LEX nr 2278167). Wskazane w powyższym przepisie szczególnie uzasadnione wypadki są związane z przebiegiem postępowania, charakterem dochodzonego roszczenia, jego znaczeniem dla strony oraz subiektywnym przekonaniem o zasadności roszczenia wspartym na obiektywnych podstawach (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2016 r., III ACa 88/16, LEGALIS nr 1508850). Ocena przeprowadzana jest więc według zasad słuszności z uwzględnieniem przesłanki obiektywnie uzasadnionego przekonania powoda o słuszności jego roszczenia (por. wyrok SN z dnia 15 marca 2013 r. V CZ 89/12, Legalis nr 736745, też: postanowienie SN z dnia 29 czerwca 2012 r., (...), Legalis nr 544001).

Sąd Okręgowy uznał, iż trudna sytuacja życiowa i ekonomiczna powoda stanowią przypadek szczególnie uzasadniony pozwalający na odstąpienie od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu , o czym orzekł w punkcie 3 sentencji wyroku.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy przez pełnomocnika z urzędu Sąd, uwzględniając nakład pracy pełnomocnika z urzędu , orzekł na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 18) podwyższając należne koszty o podatek VAT (pkt 4 sentencji wyroku).

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć pełnomocnikowi ZUS przez P.I.

S.B.